نگاه بیرون

میهمانان تهران روی خط اخبار جهان

محمدرضا احمدی‌نیا

● بـه رفت‌وآمدهـای دیپلماتیک بـه تهران که از یک سـال قبل و با نهایی‌شـدن برجام آغاز شد، همواره توسط رسانه‌های بین‌المللی توجه شده؛ اما میهمانان اخیر تهران که همگی عالی‌رتبه‌ترین مقام‌های کشورشان بودند، توجه خاص رسانه‌ها را به خـود معطوف کرده اسـت. ایـن توجه به شکلی است که حتی روز یکشنبه که تعطیلی آخر هفته برخی کشـورها محسوب می‌شود، نیز بیش از ۲۵ عنـوان خبری در رسـانه‌های فعال آنها به سفر جاکوب زوبا، رئیس‌جمهوری آفریقای جنوبی به تهران، اختصاص یافت.

رسانه‌های مختلف از کشورهای همسایه مانند آذربایجان تا برخی رسانه‌های رژیم صهیونیستی، بـا دیدگاه‌ها و از زوایای مختلـف به موضوع این سـفر پرداخته و نکته‌ای را در آن برجسته کردند. مهم‌ترین موضوعی که در این پوشـش رسانه‌ای به آن توجه شـد، امضای یادداشـت تفاهم‌های هشـتگانه میان تهـران و پروتوریـا در حوزه‌های سـرمایه‌گذاری، صنایـع و تحقیقـات نفـت و پتروشـیمی، مدیریت منابع آب، کشاورزی و البته حوزه امنیتی و اطلاعاتی بود.

دراین‌میان بخش آنلایـن روزنامه ایندیپندنت گزارشـی از ایـن سـفر دوروزه را بـه قلـم دبیر سرویس سیاسـت خارجی خود در ژوهانسبورگ منتشـر کرد که در آن به پیشـینه روابط دو کشور توجه شـده بـود. ایندیپندنت، تهـران را پایتخت بدون پسـته و زعفران و مسـجد تاریخی دانست که هیأت ۲۰۰نفره آفریقـای جنوبی این دو روز را باید در سـه هتل مجلل آن به سر ببرند و فرصتی بـرای گشـت‌وگذار در آن ندارند. این سـایت در ادامـه امضـای توافق‌نامه‌هـا، همراهی شـش وزیر با رئیس‌جمهـوری آفریقای‌جنوبی و عطش سـرمایه‌گذاران ایـن کشـور را که قبـل از هیأت رسـمی به تهران رسـیده بودند، عوامل اهمیت این سـفر برشمرد که البته سـابقه تاریخی نسبتا خوبی هم دارد. نلسـون ماندلا، رئیس‌جمهوری فقیـد آفریقای‌جنوبـی و قهرمان مبـارزات علیه نژادپرسـتی در ایـن کشـور نیز در زمـان تکیه بر مسـند ریاسـت‌جمهوری دو بـار به ایران سـفر کـرده بود کـه موجـب می‌شـود این سـومین سـفر ریاسـت‌جمهوری به ایران از سـال ۱۹۹۴ تاکنون باشـد. جمهوری اسـلامی ایران در زمان مبـارزات علیه آپارتایـد، در مقابل تبعیض نژادی سفیدپوسـتان ایستاد و از فروش نفت به این رژیم خـودداری کرد که همین عامـل موجب نزدیکی و علاقـه آفریقای‌جنوبی به ایران شـده اسـت. ایندیپندنـت در پایان به این جمع‌بندی می‌رسـد که اصلی‌ترین جذابیت اقتصادی که شـرکت‌ها و سـرمایه‌گذاران آفریقای‌جنوبی را به تهران آورده، سـرمایه‌گذاری در صنعت نفت ایران اسـت. در میـان تاجرانی که برای امضـای توافق‌نامه‌ها در تهران به‌صف شـده‌اند، نام رؤسـای شرکت‌های بزرگی مانند ساسـول و اسکام به‌چشم می‌خورد که ناشـی از برنامه ایران برای افزایش تولید نفت خود اسـت که تاکنون ۴۰۰ هزار بشکه از آن را نیز عملی کرده اسـت. روزنامه اورشلیم‌پست که در سـرزمین‌های اشغالی چاپ می‌شـود، نیز یکی از عنوان‌های خبری خود را به سـفر هیأت سیاسی بلندپایـه آفریقای‌جنوبـی و تیـم میلیون‌دلاری همـراه او به تهـران اختصاص داده اسـت. این روزنامـه اغلب بخش‌های گـزارش کوتاه خود را با تأکید بر جمله: «رسـانه‌های ایرانی گفته‌اند...» نقـل کرده اسـت و در نگاه نخسـت این تصور را القـا می‌کند که اورشلیم‌پسـت اخبـار مربوط به امضـای توافق‌هـا را با دیده شـک می‌نگرد. این روزنامه بخشـی از سـخنان دو رئیس‌جمهوری در مراسـم استقبال رسـمی را نقل کرده و هدف از سـفر را تقویت روابـط دوجانبه و محکم‌کردن گره‌های ارتباطی میان تهران و پروتوریا با استفاده از فرصت رفع تحریم بیان کرد. اورشلیم‌پسـت در جمع‌بندی خود از این سفر، بدون توجه به روابط نسـبتا صمیمانه میـان تهـران و آفریقای‌جنوبی در گذشـته، رفع تحریم‌های هسـته‌ای را فرصتی مغتنم برای خروج ایران از انزوا بیان کرده اسـت و با ناخشنودی، از تأسـیس یک پالایشگاه توسط آفریقای‌جنوبی در ایران برای پالایش نفت تولیدی این کشور خبر می‌دهد.

بخش دیگری از سـفر هیأت آفریقای‌جنوبی که توسـط رسـانه‌ها به آن توجه شـد، تصمیم دو کشـور برای افزایش سـطح مبادلات تجاری غیرنفتی تا میزان یک میلیارد دلار تا سـال ۲۰۲۰ بود. سـایت تایمزلایو، برای پوشـش خبری این سـفر، به نقل از رئیس‌جمهوری آفریقای‌جنوبی اکتفا کرده اسـت؛ اما در جمع‌بندی خود به خبر افزایـش تبادلات غیرنفتی، یادآوری کرده اسـت که تبادلات دو کشـور در سـال ۲۰۱۵ میلادی به زحمت به ۳۴۵ میلیارد دلار می‌رسـید و اهداف تازه‌ای که تعریف شده‌اند، شاید برای جلب توجه رسانه‌ای طراحی شده باشند. بدون‌شک امروز نیز در روز نخست کاری رسانه‌ها و بازارهای مالی، به اخبار مرتبط با این سفر توجه می‌شود و برآوردها نشـان می‌دهد کـه تفاهم‌های نفتـی میان دو کشور، ممکن است بر قیمت بازگشایی بازارهای نفت جهان اثرگذار باشد.

عکس: پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست‌جمهوری

جاکوب زوما میهمان حسن روحانی

پایه‌های محکم همکاری

۸ تفاهم‌نامه میان ایران و آفریقای جنوبی امضا شد

شـرق: «جاکوب زوما»، رئیس‌جمهـوری آفریقا، به همراه شـش نفـر از وزرا و یک هیـأت عالی‌رتبه از فعـالان اقتصادی کشـورش به تهران آمـده تا در راسـتای توسعه روابط دوجانبه با ایران گام بردارد و به گفته خودش، سـطح روابط دو کشور را به قبل از تحریم‌ها برگرداند. «اما فوزا» معاون او آبان گذشته بـه همراه هیأتـی ۱۶۰نفره به تهران آمـده و زمینه سـفر زوما را فراهم کرده بود. البته آفریقای جنوبی خیـز اول را برای توسـعه همکاری‌ها از تابسـتان ۹۴ که نشسـت کمیسـیون عالی ایـران و آفریقای جنوبی در تهران برگزار شـد، برداشت و بیش از صد تفاهم‌نامه با کشورمان امضا کرد. قرار بود تهران دو ماه قبل، اسـفند ۹۴، میزبان زوما باشـد اما این سفر به تعویق افتاد و حسـین جابری‌انصاری، سخنگوی وزارت خارجـه، علت این تعویق را تشـدید بحران داخلـی بروندی و تعهـدات زوما به‌عنـوان رئیس اتحادیه آفریقا دراین‌باره عنوان کرد. به همین خاطر رئیس‌جمهوری آفریقا راهی بروندی شـد تا بحران داخلی را در آنجـا مهار کند و اکنون با دو ماه تأخیر در ایران است.

همکاری‌های اقتصادی

آفریقـای جنوبـی یکی از مشـتریان جـدی نفت ماسـت و به گفته مسـئولان صنعت نفت پس از لغو تحریم‌هـای نفتـی، بار دیگـر اقدام به خریـد نفت از طریق واسـطه‌هایی کرده اسـت. امضـای تفاهم‌نامه همکاری بین پژوهشـگاه صنعت نفت و پتروسا که در این سفر انجام شـد، نیز به‌خوبی نشان داد اصلی‌ترین هدف آنها توسـعه همکاری‌هـای اقتصادی خصوصا همکاری‌های حوزه انرژی اسـت. البته دو کشور علاوه بر این، تصمیم گرفتند با امضای هفت سـند دیگر مبنی بر تشـکیل کارگروه مشترک سرمایه‌گذاری، همکاری در عرصه‌های کشاورزی، مدیریت منابع آب، همکاری‌های بیمـه‌ای، تبادل اطلاعات مالی مربوط به پول‌شـویی و برنامـه همـکاری در زمینه فرهنگ و هنر به توسـعه روابط دوجانبه شتاب بخشند. زوما دیروز در مجموعه فرهنگی- تاریخی سعدآباد مورداستقبال رسمی حسن روحانی همتـای ایرانی خود قرار گرفـت و بعد از آن به بررسـی راه‌های گسـترش همکاری‌های دوجانبه، منطقـه‌ای و بین‌المللـی تهـران و پرتوریـا پرداخت. امضای اسـناد اقتصادی و تجاری مذکور نتیجه همین بررسی‌ها بود و نشـان داد همان‌طورکه روحانی تأکید می‌کرد دو کشـور بـرای گسـترش همکاری‌های خود عزم راسـخ دارند. روحانی در نشست مشترک خبری با زوما ضمـن آنکه ایران و آفریقای جنوبی را دو کشـور مهـم در منطقـه حسـاس خاورمیانه و قـاره آفریقا دانسـت، گفت: «در جریان مذاکرات، راه‌های استحکام و تعمیق روابط دو کشور بررسی و بر بهره‌گیری از همه ظرفیت‌های ایران و آفریقـای جنوبی در عرصه روابط اقتصـادی، تجاری، علمـی، فنـاوری و همکاری‌های منطقـه‌ای و بین‌المللـی تأکید شـد». او با اشـاره به اینکه توسـعه روابط بین‌بانکی دو کشـور می‌تواند به گسـترش روابـط تهران- پرتوریا شـتاب دهـد، اظهار کرد: «در راسـتای گسـترش روابط دو کشور، همکاری در زمینـه صنعتی، معـدن و انرژی نیـز حائزاهمیت اسـت. همچنین شـرکت‌های ایران و آفریقای جنوبی می‌توانند متقابلا در کشـورهای همدیگر فعالیت‌های فنی و مهندسـی داشته باشـند». روحانی حمل‌ونقل را از دیگر موضوعات بررسی‌شـده در جریان مذاکرات خود دانسـت و گفت: «آفریقای جنوبی می‌تواند مرکز اتصـال ایران به بخش بزرگی از قاره آفریقا باشـد و در مقابل، بنـادر جنوبی ایران از طریـق کریدور جنوب به شـمال می‌تواند این کشـور را به منطقه آسیای میانه، قفقاز و اروپای شرقی متصل کند». همکاری میان مراکز علمی، دانشـگاهی و تحقیقاتی، توریسم، گردشگری و برقراری پرواز مستقیم بین دو کشور از دیگر موضوعات مطرح‌شـده در جریان مذاکرات دوجانبه دو کشور بود اما طرفین مسـئله تروریسـم و افراط‌گری را نیز از یاد نبردند. به گفته روحانی روز گذشـته در مورد مسـائل منطقـه به‌خصوص یمن نیز مذاکراتـی صورت گرفت و دو کشـور بر این اعتقاد هسـتند که مذاکرات سیاسی می‌تواند راه‌حلی برای مشکلات این کشورها باشد و در این راسـتا مذاکرات یمنی - یمنـی و نیز درپیش‌گرفتن راه‌حـل سیاسـی و کمک بـه دولت عـراق می‌تواند مسـیری برای بازگشـت ثبات به یمن، سـوریه و عراق باشد. به‌جز نلسون ماندلا، هیچ‌وقت رئیس‌جمهوری از آفریقای جنوبی به ایران سـفر نکـرده بود. روحانی نیز دیروز در میان سخنانش با گرامیداشت یاد او به سابقه همکاری‌های دو کشور اشاره کرد. او با بیان اینکه مردم ایران در دوران مبارزه در برابر آپارتاید همواره کنار مردم آفریقای جنوبی بودند، گفت: «از آغاز تشکیل جمهوری اسـلامی ایران به فرمـان امام خمینـی(ره) صادرات نفـت به رژیم آپارتاید و همکاری‌هـای اقتصادی ایران با این رژیم قطع شـد. زمانی که فعالیت پساآپارتاید در آفریقای جنوبی آغاز شـد و کنگره ملی آفریقا قدرت را در این کشـور در دست گرفت، جمهوری اسلامی ایران روابط صمیمی و نزدیکی با این کشور برقرار کرد».

مذاکرات موفقیت‌آمیز

جاکـوب زوما کـه مذاکـرات خود بـا روحانی را موفقیت‌آمیـز توصیف می‌کرد نیز در نشسـت خبری مذکور با اشـاره به اینکه: «ایران جایگاه بسیار مهمی در تاریـخ مبـارزات مـردم آفریقای جنوبـی دارد»، همراه‌بودن یک هیأت بلندپایـه اقتصادی و تجاری با خود را نشانه میل و رغبت دولت و جامعه تجاری این کشـور برای تحکیم روابط اقتصادی با ایران دانست. به گفته او در این جلسـات تـلاش کرده‌اند به اهداف مشـترک بپردازند و روابط دوجانبه را به یک شـراکت راهبردی و ماهوی تبدیل کنند. زوما با اشـاره به اینکه سـاختار روابط جمهوری اسـلامی ایـران و آفریقای جنوبی بر پایه جلسـات کمیسـیون مشـترکی است که از ۱۹۹۵ شـروع شـد و همین‌طور گروه متشکل از وزرا که رابط دو کشور اسـت، گفت: «این مکانیسم یا سـازوکاری بود که از طریق آن بر پیشرفت‌هایی که در روابط دوجانبه حاصل می‌شد، مرور داشتیم و از طریق این مکانیسم، نحوه اجرای تصمیمات اخذشده بین دو کشـور را رصد می‌کردیم». او همین‌طور به سفرهای مقامات دو کشور در ماه‌های اخیر اشاره و سفر معاون خود در ماه‌های پایانی سال قبل را مثبت ارزیابی کرد. زوما همچنین به برجام اشـاره کرد و گفت: «به مردم و دولت ایران به خاطـر نتیجه موفقیت‌آمیز مذاکرات هسـته‌ای، به‌دسـت‌آمدن برجـام و متعاقب آن رفع تحریم‌هـای مرتبط با برنامه هسـته‌ای و تحریم‌هایی که به صورت یک‌جانبه علیه مردم ایران وضع شـده بـود، تبریک می‌گویم. بار دیگـر از طرف جنبش عدم تعهد تأکید مجدد داریم کـه ایران حق دارد از انرژی هسـته‌ای برای مقاصد صلح‌آمیز استفاده کند». او که از روحانی دعوت کرده به آفریقای جنوبی سـفر کند، در پایان ابـراز اطمینان کرد که در این سـفر پایه‌های محکمی برای گسترش روابط دو کشور بنا نهاده‌اند.

۸ میلیارد دلار تجارت غیرنفتی

رئیس‌جمهور آفریقـای جنوبی بعدازظهر دیروز در اتاق بازرگانی ایران بر گسـترش همکاری‌ها تأکید کرد و از رسیدن ارزش تجارت غیرنفتی بین دو کشور به هشـت میلیارد دلار تا سـال ۲۰۲۰ خبر داد. او با بیـان اینکه آفریقای جنوبی شـریکی قابل‌اتکا برای ایران خواهد بود، گفت: «ما معتقد هسـتیم رسیدن به توافق هسـته‌ای، مردم ایران را قـادر می‌کند که شـرایط اقتصادی بهتری در آینده داشته باشند و ما اینجا هسـتیم که با همکاری با ایران این موضوع را محقق کنیم». رئیس‌جمهور آفریقای جنوبی با تأکید بـر اینکه به ایران به‌عنوان یک شـریک اسـتراتژیک نگاه می‌کنند، به مناسـبات دو کشور در حوزه انرژی پرداخت و گفـت: «پیش از تحریم‌هـا ایران یکی از بزرگ‌ترین تأمین‌کننده‌های نفت خام آفریقای جنوبی بود. در آبان سـال گذشـته معاون من به همراه یک هیـأت اقتصادی به ایران آمدند و در آن سـفر سـه تفاهم‌نامـه در بخش‌های معدنی، مالی و همچنین همکاری علیه پول‌شـویی امضا شد». او با اشاره به این موضوع که در ۱۰ سال گذشته به دلیل مشکلات بانکی، سـطح روابط تجاری کاهـش پیدا کرده بود، گفت در جلسـه با روحانی توافق کرده است تجارت غیرنفتی بین دو کشـور را تا سـال ۲۰۲۰ به هشـت میلیارد دلار برسانند.

کوتاه دیپلماسی

امضای سند اجرائی رآکتور اراک با چین در ماه‌های آینده

● **فارس:** سـخنگوی سـازمان انـرژی اتمی از امضـای سـند اجرائی و تجـاری رآکتور آب سـنگین اراک با چین تا یکـی دو ماه آینده خبر داد و گفـت: ما به عنوان صاحب این طرح باید خودمـان آن را طراحی کنیـم و طرف چینی از نظـر فنی آن را تأیید کند، گرچه دیگر کشـورها به‌ویژه آمریکا نیز برای همکاری دراین‌باره اعلام آمادگی کرده‌اند. پـس از اتمام طراحی رآکتور ممکن اسـت تأیید آن را هم‌زمان به چهار، پنج کشور بسپاریم آنگاه می‌توانیم قضاوت کنیم که آیا به تعهداتشـان عمل می‌کنند یا خیر. معاون سـازمان انرژی اتمی علت تأخیـر در مذاکرات مرتبط بـا بازطراحی رآکتـور اراک را پیچیدگی قرارداد اجرائی آن دانسـت و گفت: باید روشن شـود که تکلیف هر کشـور، شـرکت و بخشی دراین‌زمینه چیست که این مذاکرات زیادی لازم دارد. دو طـرف باید نیازهایشـان را به یکدیگر منتقل کنند آنـگاه توافق روی کاغذ بیاید؛ برای آوردن نتایـج روی کاغـذ که عجلـه‌ای نداریم به‌ویژه آنکه روند کارها متوقف نشـده اسـت. کمالوندی همچنین از برنامه این سـازمان برای گسترش همکاری‌های ایران و چک نیز درزمینه سـاخت نیروگاه‌های هسته‌ای خبر داد و گفت: آقای صالحی هفته آینده به چک سـفر می‌کند و در روز پایانی سـفرش، به کشور اسلواکی نیز سفر خواهد کرد.

رئیس مجلس سنای بلژیک به تهران می‌آید

● **ایلنـا:** حسـین شیخ‌الاسـلام، مشـاور امور بین‌الملل رئیس مجلس شـورای اسـلامی از سفر رئیس مجلس سنای بلژیک و هیأت همراه بـه تهـران خبـر داد و گفت: هدف این سـفر، توسعه روابط پارلمانی دو کشور است. به گفته او کریسـتین دوفرین و هیأت همراه چهارشنبه هشتم اردیبهشـت به تهران سفر می‌کنند. این سـفر به دعوت علی لاریجانی رئیس مجلس شورای اسلامی انجام می‌شود و هیأت پارلمانی بلژیک به مدت پنج روز در ایران حضور خواهند داشـت و در این مدت با مقامات ایرانی دیدار و گفت‌وگو می‌کنند.

اموال بلوکه‌شده؛ چالش سیاسی در ایران چالش حقوقی در آمریکا

شـرق: پرداخت غرامت بازمانـدگان انفجار بیروت در سـال ۱۳۶۲ از اموال بلوکه‌شـده ایـران در آمریکا که توسـط دادگاه عالی ایالت متحده صادر شد، کمی بعد از اینکه ایران را وارد چالش سیاسی و دیپلماتیک کرد، در آمریکا نیز چالش حقوقی ایجاد کرده است.

به نوشـته سـایت فوربس، «جان رابرتس»، رئیس دیـوان عالی آمریکا و «سـونیا سـوتومایور»، از قضات دیوان عالی این کشور، به دخالت کنگره در روند صدور رأی علیه ایـران اعتراض کرده‌اند و اقـدام کنگره را با اصل تفکیک قوا و قانون اساسی آمریکا مغایر می‌دانند. آنهـا می‌گویند: «کنگره می‌تواند با نوشـتن قوانینی که روندهای دفاعی را در وضع برخی لوایح قانونی خاص حذف می‌کنـد، آزادانه اعمال قدرت کنـد و این کار با اصل تفکیک قوا و قانون اساسی ایالات متحده سازگار نیست».

اما بـه گزارش ایرنـا «روث گینسـبرگ» یکی دیگر از ۹ قاضـی دیوان عالی در مخالفـت با این دو قاضی گفته: «این اقدام کنگره در نوشـتن قوانینی که بسـیار خاص هسـتند، اقدام غیرمعمول و نامتعارفی نیست. در قانونـی که در سـال ۱۳۹۱ علیه ایران وضع شـد، قانون‌گذاران فقط اسـتاندارد جدیـدی وضع کردند که تصریـح می‌کند اگـر ایران دارایی‌های خاصی داشـته باشـد، قربانیان حملات تروریستی‌ای که با حمایت این کشـور انجام شده اجازه خواهند داشت به طور قانونی نسبت به این دارایی‌ها ادعا کنند».

مروری بر یک ماجرای قدیمی

اما این چالش از کجا آغاز شـد و چـرا آمریکا پول ایران را بلوکه کرد؟ شـروع این دعـاوی علیه ایران به دو حادثه تروریستی برمی‌گردد. اولی در سال ۱۳۶۲بود کـه در لبنان به مقر تفنگداران دریایی آمریکا در بیروت حمله شـد و ۲۴۱ نفر کشته شـدند و دومی غرامت به عده‌ای از بازماندگان کشته‌شـدگان آمریکایی در انفجار برج «الخبر» در عربستان سعودی در سال ۱۳۷۵. ورثه و بازماندگان این کشته‌شـدگان بـه دادگاه‌های آمریکا مراجعه و با انتسـاب این حوادث به جمهوری اسلامی ایـران و ادعای واهی حمایت ایران از تروریسـم، علیه ایران طـرح دعوی کردنـد که در سـال ۱۳۸۶ دادگاه آمریکا به نفع آنها رأی داد و ایران را به پرداخت نزدیک به ۲.۷میلیـارد دلار محکوم کرد که در همین راسـتا، اوراق بهادار بانک مرکزی ایران توقیف شد.

در سـال ۱۳۹۱ وزارت خزانه‌داری آمریکا اطلاعاتی به ایـن مدعیان داد که بر این اسـاس، آنهـا به وجود قسمتی از دارایی‌های بانک مرکزی در آمریکا پی بردند و در یک اقدام هماهنگ بین دسـتگاه قضائی، کنگره و دسـتگاه اجرائی آمریکا، موفق شـدند این دارایی‌ها را توقیف کنند. روز چهارشنبه اول اردیبهشت سال جاری نیز دیوان عالی آمریکا حکم مذکور را تأیید کرد.

دولت قبلی احتیاط نکرد و اوراق بهادار خرید

توقیف ایـن اموال، صدای مخالفـان برجام را بلند می‌کند که دستاورد دولت در برجام توقیف اموال ایران در آمریکا بوده اسـت. رئیس کل بانـک مرکزی اعلام می‌کند ماجرای پول‌های بلوکه‌شـده، نـه به برجام و دولت حسن روحانی، بلکه به دولت قبل برمی‌گردد. به گزارش روابط‌عمومی بانک مرکزی، سیف می‌گوید: «با وجود هشدارهای دلسوزانه کارشناسان و مدیران بانک مرکزی مبنی‌بر پرهیز از سرمایه‌گذاری روی اوراق بهادار دلاری و اینکه این رفع ممنوعیت دائمی نیست، دولت قبلـی دقت و احتیـاط لازم را انجام نـداد و این اوراق را خریـداری کرد و زمینه تضییع حقـوق ملت ایران را پدید آورد. مشخص است که همه این روندِ غیرقانونی و غیرمنصفانه توسـط آمریکایی‌ها در دولت قبل انجام شده است».

باز هم پای دولت احمدی‌نـژاد با ارقام نجومی در میان اسـت؛ اما مخالفان برجام، دسـتگاه دیپلماسی دولت روحانـی را مقصر این اتفاق قلمـداد می‌کنند. یوسـف مولایی، استاد حقوق بین‌الملل، در گفت‌وگو با ایرنا درباره اینکه عده‌ای این حکم را نقض‌کننده برجام می‌دانند، گفته است: «منشأ این حکم به پیش از برجام برمی‌گـردد و درواقـع حکم عکس‌العمـل به برجام نیسـت. این حکم ارتباطی به برجام نـدارد مگر اینکه بخواهیم تفسیری موسع از روح برجام داشته باشیم».

او همچنیـن دربـاره ابعـاد حقوقـی ایـن پرونده می‌گوید: «در زمینه حقوق داخلی نظام آمریکا این رأی، رأی معتبری اسـت؛ اما با حقـوق بین‌الملل مغایرت دارد. درواقـع دولت‌هـا به‌طور معمـول طبق قوانین بین‌المللـی، در محاکـم داخلی کشـورهای خارجی مصونیـت دارند؛ اما در این حکم مصونیت کشـورمان رعایت نشـده اسـت. البتـه ایـن عبـور از مصونیت دولت‌ها در چارچوب یک قانون داخلی انجام شـده و آمریکایی‌ها پیش‌تر این صلاحیت را به محاکم قضایی خود داده‌اند».

مولایی می‌گوید نمی‌تـوان حقوق ایران را از طریق دادگاه‌هـای داخلی آمریکا پیگیری کـرد و باید آن را از مجـاری حقوق بین‌الملل و دیـوان بین‌المللی لاهه و دیپلماسی دنبال کنیم. او مسیر حقوقی دستیابی ایران بـه حق ضایع‌شـده‌اش در این حکـم را این‌گونه بیان می‌کند: «باید از عهدنامه‌های دوجانبه‌ای که بین ایران و آمریکا معتبر بوده، پیگیر حقوقمان باشـیم. همچنین باید به بررسی موردهای مشابه در رویه‌های بین‌المللی بپردازیـم و ببینیم کشـورها در مـوارد این‌چنینی چه روندی را طی کرده‌اند».

بایـد دید باز هـم دولت تدبیـر و امید و دسـتگاه دیپلماسی آن می‌تواند چالش به‌وجودآمده را از طریق حقوقی پایان دهد یا خیر.